

УДК 636.2.082.13(06)

ДИНАМІКА ГОСПОДАРСЬКО-КОРИСНИХ ОЗНАК ХУДОБИ СІРОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПОРОДИ

Г. Г. Дімчя, кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник,

А. Н. Майстренко, кандидат сільськогосподарських наук,

Т. В. Маршалкіна, кандидат ветеринарних наук

ДУ Інститут зернових культур НААН України

Проведено ретроспективний аналіз абсолютних та відносних показників розвитку з урахуванням індексів формування, рівномірності та напруги росту а також екстер'єрних особливостей на основі вимірювання висоти в холці, довжини тулуба, ширини грудей, глибини грудей і обхвату грудей за лопатками худоби придніпровської популяції сірої української породи

Ключові слова: худоба, сіра українська порода, жива маса, інтенсивність росту, екстер'єр

На фоні загального зменшення поголів'я великої рогатої худоби, збільшується загроза втрати генофонду окремих неконкурентоспроможних порід, до яких відноситься і сіра українська. Успішне вирішення завдання по збереженню подібних порід залежить від комплексу факторів, в числі яких одним із головних місць займає оцінка селекційної ситуації в стаді, виявлення тенденції змін екстер'єру, росту, розвитку та м'ясної продуктивності тварин за останні роки [1, 2].

Селекційну ситуацію в стаді сірої української породи досліджували у ДПДГ «Поливанівка», Дніпропетровської області. В умовах науково-виробничого дослідження вивчали екстер'єрні особливості та зміни живої маси тварин піддослідних груп з урахуванням абсолютних та відносних показників, а також інтенсивності формування, індексів рівномірності та напруги росту [3, 4].

В господарстві впроваджені традиційні технології утримання та годівлі худоби з використанням в складі добових раціонів кормів власного виробництва (зелена маса однорічних і багаторічних кормових культур, силос кукурудзяний, сінаж, сіно, солома та комбікорм).

Екстер'єрні особливості тварин піддослідних груп вивчали шляхом вимірювання наступних лінійних промірів: висота в холці, довжина тулуба, ширина грудей, глибина грудей, обхват грудей за лопатками, а на їх основі визначали також індекси будови тіла (розтягнутості, масивності, збитості, глибокогрудості, широкогрудості).

Оцінку молодняку великої рогатої худоби за показниками розвитку проведено з урахуванням абсолютних та відносних показників а також інтенсивності формування, індексів рівномірності та напруги росту.

Жива маса тварин даного стада у середньому становила: на дату народження 27,2 кг, при відлученні (7-ми місячних) – 176,4 кг, 12-ти місячних – 248,5 кг та 18-ти місячних – 359,7 кг (табл. 1).

1. Жива маса та інтенсивність росту тварин, кг

Показники	Група	
	I (живі тварини, n = 254)	II (вибувші тварини, n = 98)
При народженні	26,5±0,17	27,9±0,31
При відлучці	174,7±1,00	178,0 ±2,09
12 міс.	263,8±1,62	233,1±2,68
18 міс.	375,4±1,56	344,0±3,02
Абсолютний ріст	348,9±1,58	316,1±2,95
Середньодобовий приріст	0,64±0,003	0,58±0,005
Відносний приріст	1,74±0,002	1,70±0,003

За абсолютним, середньодобовим та відносним приростами живої маси від народження до 18-місячного віку телиці першої дослідної групи переважали одноліток II групи на 33,7 кг ($P>0,999$), 0,06 кг ($P>0,999$) та 0,04 ($P>0,999$) відповідно.

Результати досліджень показали, що темпи розвитку тварин протягом чверті століття дещо змінилися. Худоба сучасного стада придніпровської популяції сірої української породи характеризується повільним типом інтенсивності росту. Так, індекс формування складає – 0,343, напруженості – 0,125 та рівномірності – 0,48, що на 0,031 ($P<0,95$), 0,019 ($P>0,99$) та 0,035 ($P>0,999$) більше ніж у вибувчих зі стада тварин. У порівнянні з тваринами, що вибули вони достовірно поступаються за висотою в холці на 4,2 см ($P>0,999$), глибиною грудей на 4,4 см ($P>0,999$), шириною грудей та шириною в клубах – на 0,1 ($P<0,95$) і 7,0 см ($P>0,999$), обхватом грудей та п'ястка – на 12 ($P>0,999$) та 0,3 см ($P>0,999$) відповідно. Проте переважають за непрямою довжиною тулуба – на 7,6 см ($P>0,999$) (табл. 2).

2. Екстер'єрні особливості тварин, см

Показники	Група	
	I (живі тварини)	II (вибувші тварини)
Висота в холці	127,1±0,17	131,3±0,32
Глибина грудей	65,2±0,23	69,6±0,22
Ширина грудей	41,5±0,17	41,6±0,21
Ширина в клубах	45,1±0,29	52,1±0,25
Коса довжина тулуба	151,8±0,70	144,2±0,37
Обхват грудей	178,3±0,61	190,3±0,51
Обхват п'ястка	18,2±0,06	18,5±0,06

Вивчення особливостей будови тіла дослідного поголів'я за індексами дозволило встановити більшу крупнотілість вибувчих тварин. В той же

час вони поступалися за індексами: розтягнутості – на 9,7 ($P>0,999$), грудним – на 4,2 ($P>0,999$), довгоногості на 1,5 ($P>0,999$); одночасно перевершуючи за індексами – збитості на 14,1 ($P>0,999$), масивності на 4,6 ($P>0,999$) і глибокогрудості на 2,7 ($P>0,999$). Таким чином, сучасне стадо сірої української худоби у порівнянні з вибувшими тваринами стали меншими за шириною в клубках на 7,0 см та обхвату грудей на 12,0 см, проте більш видовженими (непряма довжина тулуба на 7,6 см) і кращими за показниками приросту живої маси на 32,8 кг ($P>0,999$).

Бібліографічний список

1. Эйсер Ф. Ф. О сохранении серого украинского скота / Ф. Ф. Эйсер // Науч.-техн. бюл. южн. отд-ния ВАСХНИЛ. НИИ животноводства Лесостепи и Полесья УССР – № 44 – Х., 1986. – С. 3–4.
2. Рубан Ю. Д. Зберегти генофонд порід худоби України // Тваринництво України. – 1994. – № 3.
3. Гузев І. В. Методика збереження генофонду локальних порід у закритих популяціях / І. В. Гузев, О. П. Чиркова / Методики наукових досліджень із селекції, генетики та біотехнології в тваринництві. – К.: Аграрна наука, 2005. – С. 14–21.
4. Коваленко В.П. Рекомендации по использованию модели основных селекционируемых признаков сельскохозяйственных животных и птицы / В. П. Коваленко, С. Ю. Болелая, Ю. П. Полупан та ін. – Херсон, 1997. – 44 с.

УДК 636.082

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЮВАЛЬНОЇ ЗДАТНОСТІ ПОВНОВІКОВИХ ОВЕЦЬ РІЗНИХ ЛІНІЙ АСКАНІЙСЬКОЇ ТОНКОРУННОЇ ПОРОДИ

А. В. Жизневський, студент 5курсу, напрям підготовки ТВППТ
Н. С. Папакіна, кандидат сільськогосподарських наук, доцент
 ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

Встановлено, що барани-плідники дослідних ліній характеризуються високою відтворювальною здатністю. При внутрішньолінійному підборі лінія 224 характеризується найвищими показниками запліднюваності та плодючості (97,4 та 151,4 %, відповідно). Для підвищення показників відтворення у лініях 369 та 1577 слід застосовувати міжлінійний підбір у наступних комбінаціях: матки лінії 369 з баранами 224 – дають зростання запліднюваності на 4,9 %

Ключові слова: вівці, лінія, добір, відтворення, еякулят, вихід ягнят

До складових успішного виробництва продукції вівчарства відноситься технологія утримання та годівлі, догляд та обслуговування овець, які спрямовані на забезпечення умов що сприятимуть максимальній реалізації генотипу. Тому питання отримання та розповсюдження молодняку овець з високим генетичним потенціалом продуктивності й доброю адаптованістю до умов Південного Степу України є актуальним. До таких порід відноситься асканійська тонкорунна порода, а таврійський тип відрізняється вдалим поєднанням вовнової та м'ясної продуктивності.

Структура породи та типу є чіткою лінійною. Кожна лінія характеризується власними генотиповими та фенотиповими особливостями.

Розведення племінних тварин відбувається шляхом внутрілінійного та міжлінійного підбору батьківських пар із постійним контролем та оцінкою продуктивних якостей молодих тварин, подальшим відбором кращих варіантів комбінації бажаних ознак продуктивності. Діяльність племзаводу «Асканійський» має комерційну складову, тому саме визначення економічно доцільних варіантів підбору батьківських пар має безпосередній вплив на розвиток вівчарстві в умовах господарства.

Нами оцінено результативність різних типів підбору батьківських пар овець трьох ліній 224, 369 та 1577. В умовах підприємства найбільш чисельними є вказані лінії овець таврійського типу асканійської тонкорунної породи. Бонітування яких було проведено у травні місяці, та визначено комплексний клас для кожної племінної тварини, складено та затверджено план підбору для парувальної компанії. Парувальна компанія пройшла восени, приплід народився у лютому-березні.

У господарстві застосовують технологію штучного осіменіння тварин візоцервікальним методом. Технологія отримання та оцінки сперми відповідає встановленим стандартам, якість отриманих еякулятів підтверджує високий клас баранів-плідників (табл. 1). Загальний об'єм спер-

1. Показники спермопродукції баранів-плідників

Лінія	Оцінено еякулятів	Показники сперми			
		об'єм еякуляту, мл	рухливість спермій, бали	концентрація спермій, млрд./мл	загальна кількість спермій в еякуляті, млрд
224	24	1,00±0,251	7,2±0,18	3,12±0,131	3,12±0,201
369	21	0,98±0,319	6,9±0,15	3,36±0,124	3,29±0,175
1577	19	0,85±0,384	6,8±0,16	3,41±0,114	2,90±0,184

Примітки: * $P<0,05$; ** $P<0,01$; *** $P<0,001$